

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jana Pavienského

*Kapesné:
Regulace, výchova a ovládní prostřednictvím peněz*

FHS UK

Vypracoval: Yasar Abu Ghosh, 15.9.2022

Jan Pavienský si jako cíl výzkumu pro bakalářskou práci stanovil ozřejmit kapesné jako činitele ve vztahu mezi generacemi v domácnosti nebo rodině. Vychází proto převážně z neutilitárního pojetí peněz, které si všímá toho, jak jsou peníze uváděny do různých vztahů mezi lidmi a skupinami a jak se tyto vztahy ustavují skrze peníze. Jeho výzkumná otázka se proto zaměřuje na konkrétní zacházení s penězi: jak nakládají děti s penězi, které pravidelně dostávají od rodičů?

Po formulaci výzkumné otázky autor nastiňuje i plán řešení a strukturu textu, která je tradiční a přehledná a autor se jí důsledně drží. Její hlavní nedostatek – oddělení teorie od vlastního výzkumu – se ukáže hlavně v závěru práce. Druhá kapitola, nazvaná Teorie, nabízí stručný přehled úvah o penězích v sociálních vědách, zejména pak v antropologii. Prostor je věnován teoriím původu peněz, jejich kulturní a sociální podmíněnosti. Místy působí přehled jako výpisky z četby, což prozrazují i nedokonale přeložené pasáže původních textů. V přehledu ovšem nechybí nic podstatného. Je to také tím, že i tento přehled autor do velké míry přejímá od K. Harta. Teoretická část pokračuje přehledem teorií hodnoty a pak se opět vrací k diskusi o penězích. Tato volba mi není jasná a nezdá se, že by byla nějak významotvorná. Podkapitoly o finanční gramotnosti, po které se autor vrací ke kapesnému, tentokrát jako konkrétní praktice, kupodivu představují velmi konvenční pojetí kapesného. Finanční gramotnost je tu vykládána z pozice státu a jeho disciplinačních principů, kapesné je pak nástrojem, který stát specifikuje. Autor používá prameny, které vůbec nepodrobuje kritice, a přebírá je nekriticky (např. manuál Národního pedagogického institutu). Význam podkapitol o rodině a dětech mi uniká, obsahuje pouze konvenční informace a odkazování na Giddensovu učebnici je velmi nepřesvědčivé. To samé se týká následující podkapitoly o psychologickém vymezení stádií dětství, jako kdyby to bylo nějak podstatné pro pojetí kapesného.

Ve třetí, empirické kapitole, se Jan Pavienský dostává k řešení výzkumné otázky. Jak jsou tedy podle něj „peníze (nakládání s nimi ze strany dětí) ovlivněny společenskou a kulturní strukturou“? Analýza rozhovorů s obyvateli 5 domácností, se kterými měl autor možnost vézt rozhovory na téma, které se jinak jeví jako ne příliš přístupné zveřejnění, vede k několika dílčím poznatkům: děti peníze z kapesného utrácejí i šetří, plánovaně i neplánovaně, v malém i ve velkém, v souladu s výchovnými cíli rodičů i proti nim. To nejpodstatnější ovšem autor už nevykoná – nedá způsoby utrácení a přemýšlení o penězích do souvislosti, jak sliboval, se sociální nebo kulturní strukturou. Závěr práce je pak zcela nezvládnutý a nepřináší žádnou úvahu ani zamyšlení. Autor se tak vůbec nezamyslel nad tím, co je na první pohled zřejmé, a to, že jeho vzorek je třídně homogenní.

Formální stránka textu bakalářské práce je opravdu velmi problematická kvůli velkému množství gramatických chyb. Ty se objevují v podstatě na každé straně, možná v každém druhém odstavci. Vedle stylistických nejasností, četných překlepů a lexikálních přehmatů jsou nedostatky ve srozumitelném odsazování odstavců a pojmenování podkapitol jen maličkosti. Mnohem horší jsou časté redundance, špatné pády i pořadí slov ve větách. Interpunkci autor téměř vůbec nepoužívá. Nikdy jsem se s něčím podobným nesetkal. Nerad bych zastával pozice jazykového purismu, ale určitá nepřekročitelná jazyková úroveň je pro bakalářský titul nutná. Zpočátku jsem byl ochotný tento nedostatek přehlédnout, protože vím, že Jan práci dopisoval a odevzdával na poslední chvíli a sám mě upozornil, že jí už nikdo po něm nečetl. Ale za těchto okolností by se mu nemělo stávat, že pro podmět děti píše přísudek s měkkým „i“. Opakuje se i častý nedostatek bakalářských prací, že jsou citována díla jen s vrocením, bez stránkování.

Pokud posuzuji badatelské dovednosti představené v této bakalářské práci, pak bych ji hodnotil jako horší 2 (velmi dobře). Jazyková úroveň textu ve mně ovšem zanechává rozpaky.

Yasar Abu Ghosh

